

منزلگاه‌های یک انقلاب

(خاطرات آیت‌الله علی اسلامی)

سرشناسه : اسلامی، محسن، ۱۳۵۳.
 عنوان و نام پدیدآور: منزلگاه‌های یک انقلاب: (خاطرات آیت‌الله علی اسلامی) /
 تدوین و تحقیق: مرتضی میردار.
 [برای] یکصدمین سال بازتاسیس حوزه علمیه قم
 تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی؛ ۱۴۰۲.
 مشخصات نشر:
 مشخصات ظاهری: ۳۴۸ ص؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
 فروست: مرکز اسناد انقلاب اسلامی؛ ۱۲۲۱.
 خاطرات: ۱۶۸.
 شابک: ۳-۰۸۷-۲۷۱-۲۷۲-۶۲۲-۹۷۸ : ۱۳۰۰۰۰۰ ریال
 وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا
 یادداشت: ص.ع. به انگلیسی:

Mohsen Eslami. Residences of the Revolution
 (Memoirs of Ayatollah Ali Eslami)

یادداشت: کتابنامه، ۱۳۳۰-۱۳۳۱؛ همچنین به صورت زیرنویس.
 یادداشت: نمایه.
 عنوان دیگر: خاطرات آیت‌الله علی اسلامی
 موضوع: اسلامی، علی، ۱۳۲۶-- خاطرات
 موضوع: مجتهدان و علما-- ایران-- سرگذشتنامه
 موضوع: 'Ulama-- Iran-- Biography'
 موضوع: مجتهدان و علما-- ایران-- فعالیت‌های سیاسی
 موضوع: Ulama-- Political activity-- Iran
 موضوع: ایران-- تاریخ-- انقلاب اسلامی، ۱۳۵۷-- روحانیت
 موضوع: Iran-- History-- Islamic Revolution, ۱۹۷۹-- Clergy
 موضوع: ایران-- تاریخ-- پهلوی ۱۳۲۰، ۱۳۵۷-- روحانیت
 موضوع: Iran-- History-- Pahlavi ۱۹۴۱, ۱۹۷۸-- Clergy
 موضوع: ایران-- تاریخ-- جمهوری اسلامی، ۱۳۵۸-- روحانیت
 موضوع: Iran-- History-- Islamic Republic, ۱۹۷۸-- Clergy
 شناسه افزوده: مرکز اسناد انقلاب اسلامی
 شناسه افزوده: حوزه علمیه قم
 شناسه افزوده: Hozeh Elmieh Qom
 رده‌بندی کنگره: BP ۵۵/۳
 رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۹۹۸
 شماره کتابشناسی ملی: ۹۱۲۹۱۷۱
 اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات

عنوان: منزلگاه‌های بیکه انقلاب (خاطرات آیت‌الله علی اسلامی)

تدوین و تحقیق: دکتر مرتضی میردار

ناشر: مؤسسه فرهنگی هنری مرکز اسناد انقلاب اسلامی

نوبت چاپ: اول، بهار ۱۴۰۲

شمارگان: ۱۰۰۰ قیمت: ۱۳۰۰۰۰ تومان

حروف‌چینی و لیتوگرافی: مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی

چاپ و صحافی: چاپخانه مرکز اسناد انقلاب اسلامی

شابک: ۳-۰۸۷-۲۷۱-۹۷۸-۶۲۲

ISBN: 978-622-271-087-3

این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.

نشانی: تهران، خیابان شریعتی، نرسیده به میدان قدس، روبه‌روی پمپ بنزین اسدی، پلاک ۱۹۵۴.

مرکز اسناد انقلاب اسلامی. صندوق پستی ۱۹۳۹۵/۳۸۹۶ تلفن: ۲۲۲۱۱۱۹۴ تلفکس: ۲۲۲۱۱۱۷۴

www.irdc.ir

فهرست مطالب

- مقدمه ۱۵
- فصل اول: زادگاه، نوجوانی و تحصیل ۱۹
- تولد و خانواده ۲۱
- ارشاد و عنایت حاج آقا موسوی شالی ۲۲
- مدرسه‌ای با صبغه‌ی اسلامی ۲۲
- زلزله‌ی بوئین زهرا ۲۴
- دعوت آیت‌الله شالی به روستای عصمت‌آباد ۲۵
- احیاء مدارس قدیم قزوین ۲۷
- ورود به عرصه‌ی مبارزه و اولین دستگیری ۲۸
- فصل دوم: اقامت در نجف ۳۱
- سفر به نجف ۳۳
- «شیخ عباس تهرانی» همان سید علی اندرزگو بود ۳۴
- باسواد شو و برگرد ۳۵
- پیگیری مسائل مبارزه ۳۶
- ادامه‌ی تحصیلات حوزوی ۳۶

۳۸	ارتباط با شهید سید محمدباقر صدر
۳۸	مبارزه با ظلم
۴۰	عدم ارائه‌ی ساختار
۴۳	گذراندن دروس خارج
۴۴	درس بیع مکاسب امام
۴۷	کلاس مقایسه‌ی مکاتب اقتصادی
۴۷	درگیری با برخی جریان‌های سیاسی و متضاد
۵۱	تشییع جنازه‌ی آیت‌الله حکیم
۵۲	کتاب، استطاعت می‌آورد
۵۵	فصل سوم: بازگشت به ایران
۵۷	بازگشت به ایران
۵۷	ازدواج
۵۹	تحصیل در قم
۶۱	برگزاری مجلس فاتحه
۶۱	احداث حمام در روستای پاکل
۶۸	منبر گرمسار
۶۸	منبرهای روشنگرانه‌ی قم
۶۹	فعالیت در قزوین
۷۱	علمای قزوین
۷۲	آتش بر طاق نصرت
۷۳	ارتباط با فدائیان اسلام
۷۴	حضور در تاکستان

- ۱۰۴..... اختلافات در قزوین
- ۱۰۶..... کُلت بهانه بود
- ۱۰۸..... قدرت کمیته
- ۱۰۹..... اصرار بر حذف دیگران
- ۱۱۰..... احتراماً اطاعت کردم
- ۱۱۱..... گروه‌بندی در قزوین
- ۱۱۲..... تحصّنی برای عزل
- ۱۱۴..... دعوت به خوزستان
- ۱۱۶..... سخنرانی در مسجد جامع خرمشهر
- ۱۱۷..... برگزاری کلاس‌های تابستانه
- ۱۱۸..... فعالیت در زندان کارون
- ۱۲۰..... استقبال سازمان ملل از طرح ابتکاری
- ۱۲۱..... جلسات ارشاد کارون
- ۱۲۲..... شیخی با ظاهر لبنانی
- ۱۲۳..... فرار از مناظره
- ۱۲۵..... فصل پنجم: دوران جنگ تحمیلی
- ۱۲۷..... آغاز جنگ؛ ماجرای سقوط خرمشهر
- ۱۲۸..... نماینده‌ی امام
- ۱۳۰..... قدرت نمایندگی در سپاه
- ۱۳۱..... ستاد دعا
- ۱۳۲..... تربیت مربی سپاه
- ۱۳۲..... مدیریت بحران

مقدمه

خاطرات شخصیت‌ها یکی از منابع مهم مورد استفاده در تاریخ‌نگاری محسوب می‌شود. خاطره، تصویری از وقایع گذشته و بخشی از محفوظات ذهن است که به دلیل برجستگی، با وجود گذشت زمان طولانی، شایستگی ماندگاری در ذهن را یافته است. برخی صاحب‌نظران، خاطره‌نویسی را در معنای عام آن، نه تنها یادآوری و نگارش دیده‌ها، بلکه شنیده‌ها هم دانسته‌اند. برخی راویان خاطرات نیز علاوه بر شرح وقایع به ارزیابی و چگونگی وقوع آن نیز می‌پردازند. در مجموع خاطرات را باید با دیدهی احیاط نگاه کرد و اصول و معیارهای نقد تاریخی را در بهره‌گیری از آنها به کار بست و از قابل اعتماد بودن آنها مطمئن شد.

شاید از پایان سده‌ی هفدهم میلادی، استفاده از خاطرات شخصی گروه‌های مختلف به‌عنوان نمونه‌ای از داده‌های تاریخی، مورد توجه محققان قرار گرفت. در فرهنگ ایرانی - اسلامی، از قرون میانه، سفرنامه‌نویسی به عنوان شکلی از خاطره‌نگاری مرسوم بوده و نمونه‌های بارزی از آن را در ادوار گوناگون تاریخی می‌توان برشمرد. در تاریخ معاصر ایران، با توجه به تحولات مهم، نهضت‌ها و قیام‌های مردمی علیه استبداد داخلی و استعمار خارجی به‌خصوص انقلاب اسلامی، که این تلاش‌ها را به ثمر رساند، ثبت وقایع از زبان شاهدان عینی رویدادها حائز اهمیت می‌باشد. انقلاب اسلامی همان‌گونه

که محصول فعالیت‌های گسترده‌ی گروه‌ها و اقشار مختلف جامعه بوده است، باید از زبان‌های مختلف نیز بازگو شود تا علاوه بر دسترسی جامع‌تری به جزئیات وقایع، چگونگی و زوایای گوناگون وقایع نیز پدیدار شوند.

مرکز اسناد انقلاب اسلامی با توجه به این ضرورت، بخشی از فعالیت‌های خود را به ضبط، تدوین و انتشار خاطرات شخصیت‌های دخیل در وقایع انقلاب اسلامی اختصاص داده است تا به‌عنوان منابع دست اول در اختیار پژوهشگران تاریخ معاصر ایران و تاریخ انقلاب اسلامی قرار گیرد.

خاطرات آیت‌الله علی اسلامی علاوه بر اطلاعات ارزشمند درباره‌ی حوزه‌ی علمیه‌ی نجف و قم در دوران قبل از انقلاب اسلامی و جریان مبارزه علیه رژیم پهلوی، مطالب ارزشمندی از سال‌های نخست انقلاب به‌خصوص وقایع مربوط به قزوین و دوران جنگ تحمیلی در اختیار خوانندگان قرار می‌دهد.

مرکز اسناد انقلاب اسلامی ضمن تشکر از آیت‌الله علی اسلامی، از کلیه‌ی همکاران مرکز اسناد انقلاب اسلامی که در آماده‌سازی و انتشار این اثر نقش داشته‌اند، تشکر و قدردانی می‌نماید.

مرکز اسناد انقلاب اسلامی